

Sygn. Akt III RC 56/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2018 r.

Sąd Rejonowy w Pruszkowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich

w składzie :

Przewodniczący : SSR Marta Węglewska

Protokolant Agnieszka Curyl

po rozpoznaniu w dniu 7 września 2018 r. w Pruszkowie

na rozprawie

sprawy z powództwa Z. S.

przeciwko K. S.

o uchylenie obowiązku alimentacyjnego ewentualnie o obniżenie alimentów

oraz z powództwa wzajemnego K. S. przeciwko Z. S.

o podwyższenie alimentów

I. Obniża z dniem 2 lutego 2018r. obowiązek alimentacyjny Z. S. wobec jego wnuczki K. S. ustalony po raz ostatni ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Pruszkowie z dnia 28 września 2010r. w sprawie III RC 482/09 na kwotę po 650 (sześćset pięćdziesiąt) złotych miesięcznie, do kwoty po 100 (sto) złotych miesięcznie płatne do dnia 10-go każdego miesiąca z odsetkami ustawowymi za opóźnienie na wypadek uchybieni terminowi płatności którejkolwiek z rat;

II. Oddala powództwo Z. S. w pozostałym zakresie;

III. Oddala powództwo wzajemne K. S. o podwyższenie alimentów;

IV. Kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa.

V. Koszty procesu pomiędzy stronami wzajemnie znosi.

Sygn. akt III RC 56/18

UZASADNIENIE

Do Sądu Rejonowego w Pruszkowie w dniu 2 lutego 2018 roku wpłynął pozew Z. S., reprezentowanego przez profesjonalnego pełnomocnika, o uchylenie obowiązku alimentacyjnego powoda względem K. S., ewentualnie o obniżenie alimentów.

W uzasadnieniu wskazano, że wysokość alimentów od powoda na rzecz jego wnuczki została ustalona na mocy ugody z dnia 28 września 2010 r., zawartej w sprawie toczącej się przed tutejszym Sądem pod sygn. akt III RC 482/09 na kwotę 650 złotych miesięcznie. Następnie, przed Sądem Rejonowym w Pruszkowie toczyła się sprawa pod sygn. akt III RC 684/13 z powództwa K. S. przeciwko Z. S. o podwyższenie alimentów, w ramach której rozpoznawany był również

pozew Z. S. o uchylenie obowiązku alimentacyjnego, ewentualnie obniżenie alimentów. Wówczas Sąd ustalił koszty utrzymania pozwanej na kwotę 1.800 złotych. Obydwa powództwa zostały oddalone przez sąd I instancji. Oddalona została również apelacja Z. S.. Wskazano, iż ojciec pozwanej – M. S., nie realizował należycie swojego obowiązku alimentacyjnego względem córki. Obecnie sytuacja ta uległa zmianie i K. S. regularnie otrzymuje od ojca alimenty w wysokości ustalonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie na kwotę 1.000 złotych miesięcznie. Pełnomocnik powoda podniósł, iż pozwana w najbliższym czasie skończy (...)lata, pomimo tego, że nadal się uczy, może również podjąć zatrudnienie, tym bardziej, że studiuje w trybie zaocznym. Wedle wiedzy powoda K. S. pracuje, stać ją na zagraniczne wyjazdy, może zatem samodzielnie zaspokoić swoje potrzeby albo z pomocą jej matki i nie pozostaje w niedostatku. Sytuacja finansowa powoda uległa natomiast w ostatnim czasie pogorszeniu. Od czasu ostatniej sprawy alimentacyjnej jego dochody zmniejszyły się i obecnie za rok 2017 wyniosą one ok. 6.000 złotych. Jedyne dochód jaki uzyskuje powód pochodzi z tytułu (...), z czego uzyskuje kwotę 500 złotych przychodu miesięcznie. Na własne utrzymanie potrzebuje co najmniej ok. 2.350 złotych miesięcznie. Spłaca zadłużenia w Izbie Celnej oraz w Urzędzie Skarbowym, płaci także alimenty na rzecz małoletniego O. S. w wysokości 350 złotych miesięcznie. Pozostaje na utrzymaniu żony, korzysta również z pomocy finansowej swojej córki (k. 4-8).

W odpowiedzi na pozew z dnia 6 marca 2018 roku, pozwana K. S., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wносиła o oddalenie powództwa w całości oraz wystąpiła z powództwem wzajemnym o podwyższenie alimentów od Z. S. na jej rzecz z kwoty 650 złotych do kwoty 1.000 złotych miesięcznie, płatnych do rąk K. S. do dnia 10-tego każdego miesiąca wraz z odsetkami ustawowymi w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew wskazano, iż od czasu ostatniego orzekania w przedmiocie alimentów od powoda na rzecz pozwanej nie zaszły żadne okoliczności uzasadniające modyfikację obowiązku alimentacyjnego w zakresie jego uchylenia bądź też obniżenia wysokości alimentów. Zdaniem pozwanej wprost przeciwnie, z uwagi na wzrost jej potrzeb oraz kosztów utrzymania, a także wobec obniżenia możliwości zarobkowych jej matki, uzasadnione jest żądanie podwyższenia należnych jej alimentów. Pozwana podniosła, iż nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie. Ojciec co prawda płaci jej alimenty, ale nie są to regularne wpłaty, poza tym zaliczane są one w pierwszej kolejności na zadłużenie alimentacyjne, a nie na bieżące alimenty, ponadto wyżywa się majątku i żyje na wysokim poziomie. I wkrótce zapewne przestanie płacić alimenty. Matka pozwanej nie pracuje, niedawno urodziła dziecko, pozostaje na utrzymaniu swojego obecnego męża, szuka pracy. K. S. stara się podejmować dorywcze prace, jednakże nie jest w stanie pracować w pełnym wymiarze z uwagi na harmonogram zajęć na studiach. Czesne za jej zaoczne studia wynosi 4.200 złotych na rok. Pozwana ponosi również opłaty związane z mieszkaniem, a w tym czynsz w wysokości 350 złotych do spółdzielni mieszkaniowej, 500 złotych dla właścicielki lokalu, opłaty za energię elektryczną 220 złotych, Internet i telewizja 160 złotych. W zakres jej kosztów utrzymania wchodzi również koszty żywienia – 800 złotych, odzież i obuwie – 300 złotych, kosmetyki i środki higieny – 200 złotych, środki czystości – 200 złotych, telefon – 50 złotych, bilet miesięczny – 55 złotych, paliwo – 500 złotych, wydatki związane z nauką – 200 złotych, korepetycje – 400 złotych, basen – 160 złotych, konsultacje u ortopedy, fizjoterapeuty, okulisty – 650 złotych, wymiana okularów – 300 złotych co pół roku, zastrzyki w kolano – 160 złotych co trzy miesiące, utrzymanie psa – 150 złotych. Obecnie, pozwana rozpoczęła pracę w (...), z czego uzyskuje wynagrodzenie w wysokości 3.700 złotych brutto. W ocenie pozwanej, nie są wiarygodne twierdzenia powoda w zakresie pogorszenia się jego sytuacji majątkowej (k. 108-111).

W replice na odpowiedź na pozew wraz z pozwem wzajemnym, pełnomocnik Z. S. wskazał, iż z treści odpowiedzi na pozew wynika, że pozwana obecnie uzyskuje dochody na większym poziomie niż jej dziadek. Od czasu zawarcia ugody w przedmiocie alimentów nastąpiła zmiana w sytuacji majątkowej po stronie pozwanej wynikająca z podjęcia przez nią zatrudnienia, jak również po stronie powoda wobec całkowitego zmniejszenia jego dochodów. W ocenie powoda nie bez znaczenia pozostaje fakt, iż pozwana regularnie otrzymuje od swojego ojca alimenty w wysokości 1.000 złotych miesięcznie. Powód stoi również na stanowisku, że to matka pozwanej jako zobowiązana do alimentacji córki w pierwszej kolejności powinna udzielać jej stosownej pomocy finansowej. Jego zdaniem nic nie stoi na przeszkodzie aby matka pozwanej podjęła pracę zarobkową, zwłaszcza, że jej młodsza córka skończyła już trzy lata. W ocenie powoda wątpliwe są wydatki na utrzymanie pozwanej oszacowane w odpowiedzi na pozew, zwłaszcza w zakresie m.in. kosztów

mieszkaniowych, wydatków na wyżywienie, odzież, czy utrzymanie samochodu. Podniesiono, iż pozwana może żyć na wyższym poziomie, aniżeli powód, co uzasadniałoby nawet żądanie od niej alimentów na rzecz powoda (k. 173-178).

Z. S. w toku całego postępowania i do chwili zamknięcia rozprawy popierał powództwo główne oraz nie uznał powództwa o podwyższenie alimentów i wnosił o jego oddalenie w całości, natomiast K. S. nie uznawała powództwa głównego i wносиła o jego oddalenie w całości oraz popierała powództwo wzajemne o podwyższenie alimentów (k. 202, protokół – płyta CD, k. 205; k. 26v, protokół – płyta CD, k. 263).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. S. urodzona (...) jest dzieckiem pochodzącym ze związku małżeńskiego M. S. oraz E. S., rozwiązanego przez rozwód z winy M. S. wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia (...) roku w sprawie o sygn. akt IV C 596/06. W wyroku tym zostały m.in. zasądzone alimenty od M. S. na rzecz małoletniej wówczas córki K. w wysokości po 1.000 złotych miesięcznie.

Na mocy ugody zawartej w dniu 28 września 2010 roku w sprawie o sygn. akt III RC 482/09, toczącej się przed Sądem Rejonowym w Pruszkowie, Z. S. zobowiązał się łożyć na rzecz wnuczki K. S. alimenty w kwocie po 650 złotych miesięcznie, poczynając od dnia 1 października 2010 roku.

Następnie, w Sądzie Rejonowym w Pruszkowie toczyło się postępowanie w sprawie pod sygn. akt III RC 684/13 z powództwa K. S. przeciwko Z. S. o podwyższenie alimentów, w którym rozpoznawano również pozew Z. S. przeciwko K. S. o obniżenie alimentów. Wyrokiem z dnia 23 października 2014 roku Sąd Rejonowy w Pruszkowie oddalił obydwa powództwa. Od wyroku tego Z. S. wniósł apelację, która została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie sygn. akt VI Ca 3/15.

W dacie orzekania w poprzedniej sprawie alimentacyjnej K. S. ukończyła (...) lat. Zamieszkiwała z matką u babci macierzystej. Budynek ten zajmowała również rodzina wujka, łącznie z pozwaną i jej matką było to siedem osób. Uczęszczała do liceum ogólnokształcącego w W.. Korzystała z komunikacji miejskiej, wobec czego ponosiła koszty zakupu biletu miesięcznego w wysokości 55 złotych. Uczęszczała na korepetycje. Korzystała z basenu, za który jednorazowa opłata wynosiła 10 złotych oraz czasami z siłowni, której jednorazowy koszt wynosił 15 złotych. Miała problemy zdrowotne, wymagała konsultacji lekarskich, głównie okulistycznych. K. S. w weekendy pracowała w (...) na stanowisku sprzedawcy, gdzie zarabiała ok. 60 złotych dziennie. Jej usprawiedliwione koszty utrzymania kształtowały się na poziomie ok. 1.800 złotych miesięcznie.

Obecnie, K. S. ma (...) lata. Z Z. S. nie utrzymuje kontaktów, ostatnio prosiła go jedynie o numer telefonu do ojca. K. S. wraz ze swoim chłopakiem mieszka w W., w mieszkaniu należącym do jego rodziców. Pracuje na stanowisku (...), z czego uzyskuje wynagrodzenie w wysokości 2.900 złotych netto. Jest to praca na cały etat. Ma podpisaną umowę do końca stycznia 2019 roku. Wcześniej pracowała dorywczo w (...) za wynagrodzeniem 3.700 złotych brutto. Studiuje zaocznie w (...) na czwartym roku. Studia trwają łącznie sześć lat. Czesne wynosi 2.100 złotych za semestr, 4.200 złotych za rok. Uczęszcza na korepetycje z matematyki i mechaniki, których koszt szacuje na kwotę 200 złotych miesięcznie. Korepetycje z matematyki kosztują 40 złotych za godzinę. Na studia potrzebny jest jej program komputerowy, którego koszt wynosi 1.200 złotych, a ponadto musi zakupić przyrządy kreślarskie i potrzebne książki. Opłaca czynsz za mieszkanie w wysokości 500 złotych miesięcznie. Nadal korzysta z konsultacji lekarskich. Rehabilituje (...), przy czym tygodniowy koszt rehabilitacji wynosi 200 złotych. Przyjmuje również zastrzyki w (...), których jednorazowy koszt wynosi 350 złotych. Korzysta z poradni dermatologicznej, okulistycznej, nosi okulary korekcyjne, ma anemię. Wraz z chłopakiem wyjeżdża na zagraniczne wycieczki, m.in. w 2016r. i 2017r. był to (...). Podaje, że częściowo finansują je rodzice i dziadkowie jej chłopaka, a raz otrzymała także część środków na wyjazd od ojczyma. Poza tym, posiadała też oszczędności, dzięki którym mogła w części pokryć koszty wyjazdów. Swoje koszty utrzymania szacuje na kwotę ok. 4.000 złotych miesięcznie. Posiada samochód. Jest jego współwłaścicielką wraz z dziadkiem swojego chłopaka. Nie posiada innego majątku. Jej chłopak nie pracuje. K. S. obecnie otrzymuje alimenty od ojca w wysokości 1.000 złotych miesięcznie. Do niedawna ojciec w ogóle nie łożył na jej utrzymanie bądź czynił to nieregularnie i w niepełnych wysokościach. Na dzień 26 kwietnia 2017r. zaległość alimentacyjna M. S. wobec

K. S. wynosiła 77000 zł. plus odsetki i koszty egzekucyjne. Matka K. S., E. W. ostatnio podjęła pracę. Zarabia ok. 2.300 złotych. Ponownie wyszła za mąż. Jej mąż uzyskuje dochód ok. 3.500 złotych miesięcznie. Wspólnie z mężem zaciągnęła kredyt na budowę domu. Po urodzeniu młodszej córki nie pracowała, zajmowała się dzieckiem. Obecnie sprawuje również opiekę nad chorą matką, która przeszła rozległy (...). Wcześniej, matka E. W. zaciągnęła dla K. kredyt na kwotę 6.000 złotych, który pokrył częściowo koszty szkoły oraz kupna samochodu.

Z. S. w dacie orzekania w poprzedniej sprawie alimentacyjnej zamieszkiwał w O. wraz ze swoją małżonką, z którą pozostawał w ustroju rozdzielności majątkowej. W 2012 roku przestał być członkiem zarządu w spółce (...) w O., zajmującej się (...). Uzyskiwał dochód z (...) w kwocie 6.410,33 złote. Pokrywał częściowe koszty utrzymania nieruchomości oraz uiszczal podatek od najmu. W 2012 roku z tytułu (...)uzyskał dochód w wysokości 76.924 złote. Spłacał na rzecz (...) zadłużenie powstałe w związku z działalnością spółki (...) Raty wynosiły po 2.000 złotych miesięcznie. Ostatnia rata miała przypadać na 28 grudnia 2014 roku. Do 28 maja 2014 roku spłacał również raty kredytu w kwocie po 1.000 złotych miesięcznie na rzecz (...).Jego zobowiązania wobec Urzędu Skarbowego na dzień 3 kwietnia 2014r. z tytułu zaległego podatku dochodowego spółki (...) wynosiły wraz z odsetkami 1.441.438,68 złotych. Prośba o rozłożenie zadłużenia na raty została odrzucona.

Obecnie, Z. S. ma (...) lat. Jego sytuacja majątkowa nie uległa zmianie. Osiąga przychód na poziomie 1000 zł. miesięcznie. Nadal zamieszkuje w O. wraz ze swoją żoną i synem M. S., który ma do domu oddzielne wejście. Z wnuczką nie ma żadnych kontaktów. Ostatnio widział ją trzy lata temu. Pozostaje z małżonką w ustroju rozdzielności majątkowej. Posiada działkę rekreacyjną w K.. Położona jest na terenie parku narodowego. Z uwagi na usytuowanie, nie można jej wynająć. W styczniu 2017 roku jako (...)zawarł umowę (...) położonych w O. przy ul. (...). Umowa została zawarta na czas określony do dnia (...) roku. Ustalono następujące wysokości (...): do 31 marca 2018 roku – 500 złotych miesięcznie, od 1 kwietnia 2018 roku do 31 marca 2019 roku – 1.000 złotych miesięcznie, od 1 kwietnia 2019 roku do 31 grudnia 2021 roku – 2.000 złotych miesięcznie. Obecnie, z (...) czerpie już tylko niewielkie dochody rzędu 500 złotych miesięcznie, gdyż wszelkie wpływy trafiają na konto Urzędu Skarbowego, w którym posiada zadłużenie. W 2016 roku z tytułu najmu uzyskał przychód w wysokości 58.760 złotych. W 2017 roku wykazał przychód na poziomie 6.000 złotych. Z uwagi na problemy ze zdrowiem nie podejmuje prac dorywczych. Cierpi na (...). Miał operację na (...). Ma również problemy z (...). Jest ubezpieczony w KRUS-ie. Finansowo pomagają mu żona i córka. Opłaca rachunki za media, uiszcza także podatek od nieruchomości, który na rok 2018 wyniósł 6.999 złotych. Opłaca obowiązkowe ubezpieczenie budynków i odpowiedzialności cywilnej rolnika ze składką 2.881 złotych. Posiada również polisę ubezpieczeniową domu w O. ze składką 445 złotych i gospodarstwa rolnego ze składką roczną 2157 zł. Nie uzyskał dofinansowania z funduszy Unii Europejskiej. Nie pobiera zasiłków. Nie otrzymuje emerytury. Z uwagi na zajęcia komornicze nie może sprzedać niektórych składników majątku, m. in. działki z łąką w K., ciągnika rolniczego. Także nieruchomość w O. oraz dom w R. – w którym mieszka córka powoda zostały zajęte przez komornika. Posiada samochód marki V. (...). Jego zadłużenie związane jest w dużej mierze z prowadzoną kiedyś przez syna działalnością, w której Z. S. pełnił funkcję członka zarządu, zadłużenia są na ponad 2000000 zł. Opłaca rachunki za media. W Izbie Celnej i Urzędzie Skarbowym zajęte ma rachunki bankowe i samochody oraz nieruchomości. Wyrokiem z dnia 6 maja 2014 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w W. w sprawie sygn. akt V RC 522/13 zasądził od Z. S. na rzecz małoletniego O. S. alimenty w kwocie po 350 złotych miesięcznie.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił w oparciu o następujące dowody: kopia wyroku wraz z uzasadnieniem k. 12-18, wydruk z historii konta, k. 19-20; kserokopia zeznania podatkowego, k. 21-24; kopia umowy najmu, k. 25-27; kopia zawiadomienia o zajęciu, k. 29-51; kopia decyzji, k. 52-62; kopia protokołu, k. 63-66; wydruki z ksiąg wieczystych, k. 67-86; kopia informacji, k. 113; zawiadomienie, k. 114-115; kopia odpisu skróconego aktu urodzenia, k. 116; potwierdzenia przelewów, k. 125-127; kopia zaświadczenia, k. 167; kopia decyzji, k. 183; dokumenty dot. ubezpieczenia, k. 185-189; wydruki z portalu społecznościowego, k. 193-196; potwierdzenia przelewów, k. 225-232; kopia faktury, k. 233; kopie oświadczeń, k. 234-235; z akt sprawy III RC 482/09: protokół, k. 236-237; z akt sprawy III RC 684/13: wyrok, k. 527, uzasadnienie wyroku, k. 534-547; wyrok, k. 579, uzasadnienie wyroku, k. 582-587; zeznania świadków: E. F., k. 202-202v, protokół – płyta CD, k. 205; M. S., k. 202v-203, protokół – płyta CD, k. 205; E. W., k.

261-261v, protokół – płyta CD, k. 263; M. W., k. 261v-262, protokół – płyta CD, k. 263; J. J., k. 262, protokół – płyta CD, k. 263; zeznania Z. S., k. 203, protokół – płyta CD, k. 205; k. 262-262v, protokół – płyta CD, k. 263; zeznania K. S., k. 203-203v, protokół – płyta CD, k. 205; k. 262v, protokół – płyta CD, k. 263.

W zakresie stanu poprzedniego faktycznego Sąd oparł się na ustaleniach dokonanych przez Sąd Rejonowy w Pruszkowie w sprawie III RC 684/13.

Ustalenia Sądu znajdują uzasadnienie w przeprowadzonych dowodach, które zostały powołane przy ustalaniu podstawy faktycznej w niniejszej sprawie. Należy także wskazać, iż niektóre z pism zostały złożone w kserokopiach, jednak nic nie wskazuje na to, by ich treść nie odzwierciedlała wiernie treści dokumentów oryginalnych. Podnieść też należy, że strony wiarygodności i mocy dowodowej tych dowodów nie kwestionowały. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jest jasny i precyzyjny. Nie jest wewnętrznie sprzeczny – w całości się uzupełnia.

Przesłuchania stron i świadków były w przeważającej części wiarygodne. Niewielkie różnice dające się zauważyć w treści zeznań, wynikają w głównej mierze z innego postrzegania przez strony swoich praw i obowiązków. Nie rzutowało to jednak na całościową ocenę dowodów. Informacje uzyskane w wyniku przesłuchania tychże osób, co do istotnych kwestii nie były ze sobą sprzeczne i przedstawiły Sądowi jasny obraz sytuacji majątkowej i życiowej stron. Sąd oddalił wnioski dowodowy pełnomocnika pozwanej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu wyceny czynszów albowiem przeprowadzenie dowodu niczego nie wniosłoby do sprawy skoro w poprzednich latach nieruchomości były wynajmowane za kwoty, których wysokość nie była kwestionowana. Ustalając koszty utrzymania K. S. Sąd, poza wskazanymi wyżej dowodami, opierał się także na zasadach doświadczenia życiowego, które pozwalają na określenie takich kosztów utrzymania jak wyżywienie, środki czystości, ubrania, leki.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 128 kro, obowiązek dostarczania środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania (obowiązek alimentacyjny) obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo. Stosownie natomiast do treści przepisu art. 132 kro, obowiązek alimentacyjny zobowiązanego w dalszej kolejności powstaje dopiero wtedy, gdy nie ma osoby zobowiązanej w bliższej kolejności albo gdy osoba ta nie jest w stanie uczynić zadość swemu obowiązkowi lub gdy uzyskanie od niej na czas potrzebnych uprawnionemu środków utrzymania jest niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami. Wedle art. 133 § 1 kro, rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Zgodnie z § 2 natomiast, poza powyższym wypadkiem uprawniony do świadczeń alimentacyjnych jest tylko ten, kto znajduje się w niedostatku.

Zakres obowiązku alimentacyjnego, zgodnie z art. 135 kro, wyznaczają z jednej strony usprawiedliwione potrzeby osoby uprawnionej, z drugiej zaś zarobkowe i majątkowe możliwości osoby zobowiązanej. Rodzaj i rozmiar tych potrzeb jest uzależniony od sytuacji osoby uprawnionej oraz od splotu okoliczności natury społecznej, w której osoba uprawniona się znajduje – od tzw. stopy życiowej, na której pozostają obie strony obowiązku alimentacyjnego.

W razie zmiany stosunków, stosownie do treści art. 138 kro, można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Zmiana stosunków może także prowadzić do uchylenia obowiązku alimentacyjnego, który wygasa m.in. wówczas, gdy odpadnie jedna z przesłanek uzasadniających ten obowiązek, czy po stronie uprawnionego, czy to po stronie zobowiązanego. W przypadku osoby zobowiązanej do alimentacji wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego może uzasadniać utrata przez taką osobę możliwości zarobkowania lub uzyskanie przez uprawnionego zdolności samodzielnego utrzymania się.

W niniejszej sprawie przedmiotem rozpoznania Sądu były dwa żądania: powództwo o uchylenie ewentualnie obniżenie obowiązku alimentacyjnego ciążącego na Z. S. wobec wnuczki K. S. oraz powództwo wzajemne K. S. o podwyższenie alimentów od Z. S. z kwoty 650 złotych miesięcznie do kwoty 1.000 złotych miesięcznie.

Przechodząc do oceny zgłoszonych roszczeń należy w pierwszej kolejności wskazać, iż alimenty od Z. S. na rzecz jego wnuczki K. S. zostały ustalone na mocy ugody zawartej przed Sądem Rejonowym w Pruszkowie w dniu 28 września 2010 roku, w sprawie sygn. akt III RC 482/09 na kwotę 650 złotych. Następnie, w przedmiocie modyfikacji obowiązku alimentacyjnego Z. S. względem wnuczki orzekał Sąd Rejonowy w Pruszkowie w sprawie sygn. akt III RC 684/13, oddalając wyrokiem z dnia 23 października 2014 r. powództwo K. S. przeciwko Z. S. o podwyższenie alimentów oraz oddalając powództwo Z. S. przeciwko K. S. o obniżenie alimentów. Apelacja Z. S. od powyższego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie sygn. akt VI Ca 3/15. Dla oceny zasadności zgłoszonych w niniejszej sprawie roszczeń, należało ustalić, czy w okresie będącym przedmiotem zainteresowania Sądu, tj. od daty ostatniego orzekania w przedmiocie alimentów nastąpiła taka zmiana stosunków, która uzasadniałaby uchylenie obowiązku alimentacyjnego Z. S. wobec jego wnuczki K. S. bądź ewentualnie modyfikację wysokości należnych alimentów. Przechodząc do oceny żądania Z. S. o uchylenie obowiązku alimentacyjnego względnie o obniżenie alimentów, w pierwszej kolejności należy wskazać, że obowiązek alimentacyjny rodziców, a także osób zobowiązanych w dalszej kolejności wobec dziecka nie jest ograniczony żadnym terminem, w szczególności dojściem alimentowanego do pełnoletności. Nie jest też związany ze stopniem wykształcenia w tym sensie, że uprawniony nie traci prawa do alimentowania z chwilą uzyskania określonego wykształcenia. Jedyną okolicznością, od której uzależnione jest trwanie bądź ustanie tegoż obowiązku jest możliwość samodzielnego utrzymania się dziecka ewentualnie wykazanie, iż pozostaje ono w niedostatku. W ocenie Sądu, w rzeczonym okresie, w sytuacji stron nie zaszła zmiana, która uzasadniałaby uchylenie obowiązku alimentacyjnego Z. S. względem wnuczki, jednakże pozostawienie alimentów w dotychczasowej wysokości 650 złotych byłoby połączone dla niego z nadmiernym uszczerbkiem. Obniżenie wysokości obowiązku alimentacyjnego ciężącego na powodzie względem pozwanej uwarunkowane było wykazaniem w niniejszym postępowaniu pogorszenia się sytuacji powoda i zmniejszenia się jego możliwości zarobkowych i majątkowych bądź też zmniejszenia się potrzeb pozwanej K. S.. Przez ustawowe określenie „możliwości zarobkowe i majątkowe” rozumie się nie tylko zarobki i dochody rzeczywiście uzyskiwane ze swojego majątku, lecz również te zarobki i dochody, które osoba zobowiązana do alimentacji może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności i przestrzeganiu zasad prawidłowej gospodarki oraz stosownie do swoich sił umysłowych i fizycznych.

Na uzasadnienie zgłoszonego przez siebie żądania Z. S. wskazywał głównie na okoliczność, iż jego obecna sytuacja finansowa nie pozwala mu nałożenie zasądzonej kwoty alimentów, jak również na fakt, iż K. S. pracuje, ma możliwość samodzielnego utrzymania się, nadto regularnie otrzymuje alimenty od ojca w kwocie 1.000 złotych, a zatem nie pozostaje w niedostatku.

Bezspornie zmniejszyły się uzyskiwane przez powoda dochody, co jednoznacznie wynika z przedłożonych przez niego dokumentów. Na chwilę obecną jedynym dochodem Z. S. są należności uzyskiwane z tytułu (...). W poprzednich latach osiągał z tego tytułu dochód na poziomie ponad 5.000 złotych miesięcznie. Aktualnie, z uwagi na zajęcia komornicze kwota ta jest znacznie niższa. W 2017 roku powód wykazał przychód na poziomie 6.000 złotych. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, iż powód posiada wysokie zadłużenie w Izbie Celnej oraz w Urzędzie Skarbowym, a jego nieruchomości zostały obciążone hipoteką przekraczającą wysokość zabezpieczonego zadłużenia, co uniemożliwia ich sprzedaż. Powód jest także zobowiązany dołożenia alimentów na rzecz małoletniego wnuka O. S. w wysokości 350 złotych miesięcznie. Korzysta z pomocy finansowej swojej żony oraz córki. Niewątpliwie zatem jego sytuacja finansowa uległa pogorszeniu, zarówno w zakresie zmniejszenia się uzyskiwanych przez niego dochodów, jak również w zakresie jego możliwości zarobkowania.

Kluczowa dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy stała się ocena sytuacji po stronie pozwanej i zarazem powódki wzajemnej K. S..

W przedmiocie alimentacji osób pełnoletnich należy brać przede wszystkim pod uwagę to, czy dokładają one starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się, czy wykazują chęć dalszej nauki oraz czy ich osobiste zdolności i cechy charakteru pozwalają na rzeczywiste kontynuowanie nauki.

Zdaniem Sądu Rejonowego w rzeczonym okresie po stronie K. S. zaszły tego rodzaju zmiany, które uzasadniają obniżenie obowiązku alimentacyjnego ciążącego na Z. S. i jednocześnie wyłączają możliwość uwzględnienia żądania powództwa wzajemnego o podwyższenie alimentów.

W sprawie zostało ustalone, iż K. S. kontynuuje naukę w szkole wyższej, studiuje w trybie niestacjonarnym. W dacie poprzedniej sprawy alimentacyjnej nie pracowała i nie uzyskiwała żadnych dochodów. Obecnie podjęła już pracę zarobkową, umowa została jej przedłużona do końca stycznia 2019 roku. Wcześniej, K. S. pracowała dorywczo. Na chwilę obecną z tytułu pracy osiąga dochody na poziomie 2.900 złotych netto miesięcznie. Zamieszkuje wraz ze swoim chłopakiem w mieszkaniu będącym własnością jego rodziców, pokrywa tylko część kosztów jego utrzymania, m.in. uiszcza miesięczny czynsz w wysokości 500 złotych. Finansowo pomaga jej także rodzina partnera. Nie bez znaczenia pozostaje również fakt, iż K. S. otrzymuje już od ojca alimenty w wysokości 1.000 złotych miesięcznie chociaż w pierwszej kolejności są one zaliczane na poczet wysokiego zadłużenia alimentacyjnego. Zdaniem Sądu, K. S. posiada zatem dochody na poziomie pozwalającym częściowo na samodzielne utrzymanie się, a nawet poczynienie pewnych oszczędności, jak chociażby celem sfinansowania wyjazdów wakacyjnych.

Oceny tej nie zmienia okoliczność, iż K. S. kontynuuje studia, za które ponosi odpłatność. W sprawie ustalono, iż jest zobowiązana uiszczać czesne w wysokości 4.200 złotych za rok, a zatem miesięcznie jest to kwota 350 złotych w skali roku kalendarzowego. W ocenie Sądu, K. S. powinna mieć zapewnione środki na kontynuowanie nauki, albowiem bezspornie ukończenie przez nią uczelni wyższej podniesie jej kwalifikacje na rynku pracy i zapewni możliwość znalezienia w przyszłości dobrze płatnego zatrudnienia. W tym zakresie, zarówno wysokość dochodu jaki uzyskuje ze stosunku pracy, jak również kwota alimentów przysługujących jej od zobowiązanego do alimentacji w pierwszej kolejności ojca, pozwala na pokrycie usprawiedliwionych kosztów utrzymania, zarówno tych związanych z nauką, jak i pozostałych wydatków, w tym związanych z leczeniem, rehabilitacją, jak i kosztami podstawowymi w postaci wyżywienia, zakupu odzieży, obuwia. K. S. podnosiła, iż jej miesięczne koszty utrzymania kształtują się na poziomie 4.000 złotych. Wobec tego, zarówno jej dochody ze stosunku pracy, jak i alimenty uzyskiwane od ojca w wysokości 1.000 złotych oraz dodatkowo kwota 100 złotych alimentów od Z. S. ustalona w niniejszym postępowaniu, w całości pokrywają wysokość wskazanych przez nią kosztów utrzymania. Jednocześnie, w ocenie Sądu, K. S. nie wykazała takich usprawiedliwionych wydatków, których nie byłaby w stanie pokryć z własnych dochodów, bez uzyskania w tym zakresie wsparcia finansowego ze strony dziadka na dotychczasowym poziomie. Należy też podkreślić, że na utrzymanie można wydatkować dowolną kwotę, jednakże w sprawie alimentacyjnej Sąd bierze pod uwagę jedynie wydatki usprawiedliwione i w niniejszym postępowaniu jako takie przyjął: koszty wyżywienia – 600 złotych, odzież i obuwie – 200 złotych, czesne za studia – 350 złotych, koszty mieszkaniowe – 600 złotych, środki czystości i kosmetyki – 150 złotych, Internet i telewizja – 100 złotych, telefon – 50 złotych, utrzymanie samochodu – 300 złotych, korepetycje 400 złotych, pomoce naukowe – 200 złotych, koszty leczenia i rehabilitacji – 500 złotych, koszty rozrywki i wypoczynku – 100 złotych, pozostałe koszty to m. in. bilet miesięczny.

Nie bez znaczenia, zdaniem Sądu, pozostaje również fakt, iż osobami zobowiązanymi do alimentowania dziecka, które jeszcze nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie, w pierwszej kolejności są jego rodzice (art. 133 § 1 kro w zw. z art. 132 kro). W sprawie ustalono, iż K. S. otrzymuje należne jej środki utrzymania od ojca, a jeżeli środki te, zdaniem pozwanej, nie pozwalają jej na pokrycie wszystkich usprawiedliwionych kosztów, winna także poczynić kroki celem uzyskania wsparcia finansowego od swojej matki. Przytoczenia wymaga w tym miejscu pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2000 r. (I CKN 1538/99, LEX nr 51629), zgodnie z którym „trudna sytuacja materialna rodziców nie zwalnia ich od obowiązku świadczenia na potrzeby dzieci. Zmuszeni są oni dzielić się z dziećmi nawet bardzo szczupłymi dochodami, chyba że takiej możliwości są pozbawieni w ogóle. W sytuacjach skrajnych, zwłaszcza o charakterze przejściowym, sprostanie obowiązkowi alimentacyjnemu wymagać nawet będzie poświęcenia części składników majątkowych”. Na uwagę zasługuje okoliczność, iż obowiązek alimentacyjny po stronie dziadków powstaje dopiero wówczas, kiedy żadne z rodziców nie jest w stanie wypełniać swojego obowiązku. Jeżeli ojciec nie jest w stanie wypełniać swojego obowiązku, to stosownie do przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego obowiązek ten przechodzi przede wszystkim na drugiego rodzica, w tym wypadku matkę dziecka, a dopiero gdyby zaś matka nie

mogła tegoż obowiązku wykonać w całości lub części, zobowiązanymi do alimentacji stają się dziadkowie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 1967 r., II CR 88/67, LEX nr 566).

W niniejszym postępowaniu zostało wykazane, iż dotychczas K. S. napotykała trudności w uzyskaniu należnych jej alimentów od ojca. M. S. w ogóle nie łożył na utrzymanie córki bądź czynił to nieregularnie i w niepełnych wysokościach. Sytuacja ta uległa zmianie i na chwilę obecną M. S. uiszcza na rzecz córki alimenty w pełnej wysokości 1.000 złotych. Mając jednak na uwadze dotychczasowe trudności w tym zakresie oraz patrząc przez pryzmat okoliczności wykazanych w toku niniejszego postępowania, należy mieć na względzie, że kwestia alimentacji ze strony ojca K. S. jest niepewna, a egzekucja należnych środków może okazać się w przyszłości bezskuteczna. Wobec tego, wysoce ryzykownym byłoby uchylene obowiązku alimentacyjnego ciążącego na Z. S. i tym samym całkowite pozbawienie K. S. możliwości uzyskania należnych jej alimentów ze strony dziadka; jej stan zdrowia wymaga częstej pomocy medycznej. W ocenie Sądu, pozostawienie alimentów, choć na minimalnym poziomie, stanowi dla pozwanej gwarancję, iż w razie napotkania trudności w uzyskaniu należnych jej środków utrzymania od ojca, będzie przynajmniej miała zapewnione wsparcie w zakresie pokrycia niezbędnych usprawiedliwionych wydatków - ze strony dziadka. Powód Z. S. uzyskuje wprawdzie niewielkie dochody, jego możliwości majątkowe nadal jednak pozwalają na uzyskanie sporego dochodu; jest właścicielem pokaźnego majątku który, w razie uchylenia zajęcia komorniczego lub dolożenia większych starań ze strony powoda może przynosić większy dochód.

Reasumując, zdaniem Sądu, w niniejszym postępowaniu zostało wykazane, iż sytuacja zarówno po stronie Z. S., jak i K. S. nie uzasadnia uchylenia ciążącego na powodzie wobec wnuczki obowiązku alimentacyjnego, jednakże nie pozwala na pozostawienie go w dotychczasowej wysokości.

Jednocześnie, Sąd Rejonowy nie dopatrył się w niniejszej sprawie zasadności powództwa wzajemnego o podwyższenie alimentów, z uwagi na częściowe uwzględnienie powództwa głównego. Ustalenie, iż K. S. w znikomym tylko stopniu okresowo pozostawać może w niedostatku, ma możliwość uzyskania należnych jej środków utrzymania od ojca, jak również uzyskuje dochody ze stosunku pracy, które biorąc pod uwagę jej młody wiek, są na dość wysokim poziomie, wyklucza zasadność podwyższenia alimentów, wobec czego orzeczono w punkcie III wyroku.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności orzeczono jak w punkcie I wyroku, obniżając wysokość alimentów od powoda na rzecz pozwanej do kwoty 100 złotych miesięcznie, przyjmując jako datę początkową dzień 2 lutego 2018 roku, tj. datę wniesienia pozwu. Jednocześnie, oddalono powództwo Z. S. w pozostałym zakresie, o czym orzeczono w punkcie II wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 kpc wobec częściowego uwzględnienia powództwa głównego i dodatkowo uwzględniając relacje rodzinne stron.